

Лабораторна робота № 2.Тема: *Цикли. Масиви.***Мета роботи:**

Вміти застосовувати масиви при програмуванні мовою C#.

Теоретичні відомості**Оператор вибору `switch` (класичний):**

```
switch (вираз_умова){  
case сталий_вираз1:  
оператори;  
...  
break;  
case сталий_вираз2:  
оператори;  
...  
break;  
...  
default:  
оператори;  
...  
break;  
}
```

Операція(шаблон) вибору `switch` (починаючи C#8.0)

```
val = вираз_умова switch {  
    сталий_вираз1 => вираз1,    // ~~~ case сталий_вираз1:  
    сталий_вираз2 => вираз2,    // ~~~ case сталий_вираз2:  
  
    . . .  
    сталий_виразN => виразN,    // ~~~ case сталий_виразN:  
  
    _ => виразDef                // _ ~~~ default сталий_виразN:  
}  
сталий_вираз    ~~~ шаблон_значень (C#8.0 ...)
```

Оператори циклів

```
for(ініціалізація, умова_виходу, ітерація) оператор;  
while (умова_продовження) оператор;  
do оператор; while (умова продовження);
```

Цикл **foreach** використовується для перебору об'єктів з деякої групи даних, наприклад, масиву, списку або іншого контейнера.

foreach (тип змінна **in** колекція) оператор;

Оператори передачі керування

У **C#** є п'ять операторів, що змінюють порядок виконання обчислення:

- оператор безумовного переходу **goto**;
- оператор виходу із циклу **break** ;
- оператор перехід до наступної ітерації циклу **continue** ;
- оператор повернення з функції **return** ;
- оператор генерації виключення **throw**.

Масиви

Масив — це обмежена сукупність однотипних величин. Елементи масиву мають те саме ім'я, а відрізняються за порядковим номером (*індексом*). Масив у мові **C#** відноситься до посилальних типів даних, тобто розташовується в динамічній області пам'яті, тому створення масиву починається з виділення пам'яті під його елементи. Елементами масиву можуть бути величини як значимих, так і посилальних типів (у тому числі масиви). Усім елементам при створенні масиву присвоюється значення за замовчуванням: нулі для значимих типів і **null** для посилальних.

Одномірні масиви використовуються в програмах найчастіше. Варіанти опису масиву:

тип[] ім'я;

тип[] ім'я = **new** *тип* [розмірність];

тип[] ім'я = { список_ініціалізаторів };

тип[] ім'я = **new** *тип* [] { список_ініціалізаторів };

тип[] ім'я = **new** *тип* [розмірність] { список_ініціалізаторів };

Прямокутний масив має більш одного виміру. Найчастіше в програмах використовуються двовимірні масиви. Варіанти опису двовимірного масиву:

тип[,] ім'я;

тип[,] ім'я = **new** *тип* [розмірність1, розмірність2];

тип[,] ім'я = { список_ініціалізаторів };

тип[,] ім'я = **new** *тип* [,] { список_ініціалізаторів };

```
тип[,] ім'я = new тип [розмірність1, розмірність2 ]
{список_ініціалізаторів};
```

Східчасті (вкладені) масиви

У східчастих(вкладених) масивах кількість елементів у різних рядках може різнитися. У пам'яті східчастий масив зберігається інакше, чому прямокутний: у вигляді декількох внутрішніх масивів, кожний з яких має свій розмір. Крім того, виділяється окрема область пам'яті для зберігання посилань на кожний із внутрішніх масивів.

Варіанти опису двовимірного масиву:

```
тип[][] ім'я;
тип[][] ім'я = { список_ініціалізаторів };
тип[][] ім'я = new тип [розмірність1 ] [] {
new тип [розмірність2_1 ] { список_ініціалізаторів},
new тип [розмірність2_2 ] { список_ініціалізаторів},
};
```

Таблиця. Деякі елементи класу Array

Елемент	Вид	Опис
Length	Властивість	Кількість елементів масиву (по всім розмірностям)
Binarysearch	Статичний метод	Двійковий пошук у впорядкованому масиві
Clear	Статичний метод	Присвоювання елементам масиву значень за замовчуванням
Copy	Статичний метод	Копіювання заданого діапазону елементів одного масиву в інший масив
GetValue	Метод	Одержання значення елемента масиву
IndexOf	Статичний метод	Пошук першого входження елемента в одномірний масив
Reverse	Статичний метод	Зміна порядку проходження елементів на зворотний
Sort	Статичний метод	Впорядкування елементів одномірного масиву

Методи

Метод — це функціональний елемент класу, який реалізує обчислення або інші дії, виконувані класом або екземпляром. Методи визначають поведінку класу. Метод є закінченим фрагментом коду, до якого можна звернутися по імені. Він описується один раз, а викликатися може стільки раз, скільки необхідно. Той самий метод може обробляти різні дані, передані йому в якості аргументів. Методи визначаються в класах.

Синтаксис методу:

*[атрибути] [специфікатори] тип ім'я_методу ([параметри])
тіло_методу*

Приклад 1.

Замінити всі додатні елементи відповідними від'ємними їм числами.

Варіант 1: для одновимірного масиву.

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Text;

namespace ConsoleApplication1
{
    class Class
    {
        static int[] Input()
        {
            Console.WriteLine("Розмірність масиву");
            int n = int.Parse(Console.ReadLine());
            int[] a = new int[n];
            for (int i = 0; i < n; ++i)
            {
                Console.Write("a[{0}]= ", i);
                a[i] = int.Parse(Console.ReadLine());
            }
            return a;
        }

        static void Print(int[] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.Length; ++i) Console.Write("{0} ", a[i]);
            Console.WriteLine();
        }

        static void Change(int[] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.Length; ++i)
                if (a[i] > 0) a[i] = -a[i];
        }

        static void Main()
        {
            int[] myArray = Input();
            Console.WriteLine("Вихідний масив:");
            Print(myArray);
            Change(myArray);
            Console.WriteLine("Змінений масив:");
            Print(myArray);
        }
    }
}
```

Варіант 2: Для двовимірного масиву.

```
using System;
namespace ConsoleApplication
{
    class Class
    {
        static int[,] Input(out int n, out int m)
        {
            Console.WriteLine("Розмірність масиву ");
            Console.Write("n = ");
            n = int.Parse(Console.ReadLine());
            Console.Write("m = ");
            m = int.Parse(Console.ReadLine());
            int[,] a = new int[n, m];
            for (int i = 0; i < n; ++i)
                for (int j = 0; j < m; ++j)
                {
                    Console.Write("a[{0},{1}]= ", i, j);
                    a[i, j] = int.Parse(Console.ReadLine());
                }
            return a;
        }

        static void Print(int[,] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.GetLength(0); ++i, Console.WriteLine())
                for (int j = 0; j < a.GetLength(1); ++j)
                    Console.Write("{0,5} ", a[i, j]);
        }

        static void Change(int[,] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.GetLength(0); ++i)
                for (int j = 0; j < a.GetLength(1); ++j)
                    if (a[i, j] > 0) a[i, j] = -a[i, j];
        }

        static void Main()
        {
            int n, m;
            int[,] myArray = Input(out n, out m);
            Console.WriteLine("Вихідний масив:");
            Print(myArray);
            Change(myArray);
            Console.WriteLine("Змінений масив:");
            Print(myArray);
        }
    }
}
```

Приклад 2. Підрахувати кількість максимальних елементів.

```
using System;
namespace ConsoleApplication
{
    class Class
    {
        static int[] Input()
        {
            Console.WriteLine("Розмірність масиву ");
```

```

    int n = int.Parse(Console.ReadLine());
    int[] a = new int[n];
    for (int i = 0; i < n; ++i)
    {
        Console.Write("a[{0}]= ", i);
        a[i] = int.Parse(Console.ReadLine());
    }
    return a;
}

static int Max(int[] a)
{
    int max = a[0];
    for (int i = 1; i < a.Length; ++i)
        if (a[i] > max) max = a[i];
    return max;
}

static void Main()
{
    int[] myArray = Input();
    int max = Max(myArray);
    int kol = 0;
    for (int i = 0; i < myArray.Length; ++i)
        if (myArray[i] == max) ++kol;
    Console.WriteLine("Кількість максимальних елементів = " + kol);
}
}
}

```

Приклад 3. Підрахувати середнє арифметичне непарних елементів, розташованих вище головної діагоналі.

```

using System;
namespace ConsoleApplication
{
    class Class
    {
        static int[,] Input(out int n)
        {
            Console.WriteLine("Розмірність масиву ");
            Console.Write("n = ");
            n = int.Parse(Console.ReadLine());
            int[,] a = new int[n, n];
            for (int i = 0; i < n; ++i)
                for (int j = 0; j < n; ++j)
                {
                    Console.Write("a[{0},{1}]= ", i, j);
                    a[i, j] = int.Parse(Console.ReadLine());
                }
            return a;
        }

        static void Print(int[,] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.GetLength(0); ++i, Console.WriteLine())
                for (int j = 0; j < a.GetLength(1); ++j)
                    Console.Write("{0,5} ", a[i, j]);
        }
    }
}

```

```

static double Rezalt(int[,] a)
{
    int k = 0;
    double s = 0;
    for (int i = 0; i < a.GetLength(0); ++i)
        for (int j = i + 1; j < a.GetLength(1); ++j)
            if (a[i, j] % 2 != 0) { ++k; s += a[i, j]; }
    if (k != 0) return s / k;
    else return 0;
}

static void Main()
{
    int n;
    int[,] myArray = Input(out n);
    Console.WriteLine("Початковий масив:");
    Print(myArray);
    double rez = Rezalt(myArray);
    Console.WriteLine("Середнє арифметичне ={0:f2}", rez);
}
}
}

```

Приклад 4. Дано масив розміром $n \times m$, елементи якого цілі числа. Знайти максимальний елемент у кожному рядку і записати дані в новий масив.

```

using System;
namespace ConsoleApplication
{
    class Class
    {
        static int[][] Input()
        {
            Console.WriteLine("Розмірність масиву ");
            Console.Write("n = ");
            int n = int.Parse(Console.ReadLine());
            int[][] a = new int[n][];
            for (int i = 0; i < n; ++i)
            {
                a[i] = new int[n];
                for (int j = 0; j < n; ++j)
                {
                    Console.Write("a[{0},{1}]= ", i, j);
                    a[i][j] = int.Parse(Console.ReadLine());
                }
            }
            return a;
        }

        static void Print1(int[] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.Length; ++i)
                Console.Write("{0,5} ", a[i]);
        }

        static void Print2(int[][] a)
        {
            for (int i = 0; i < a.Length; ++i, Console.WriteLine())
                for (int j = 0; j < a[i].Length; ++j)
                    Console.Write("{0,5} ", a[i][j]);
        }
    }
}

```

```
static int Max(int[] a)
{
    int max = a[0];
    for (int i = 1; i < a.Length; ++i)

        if (a[i] > max) { max = a[i]; }
    return max;
}

static void Main()
{
    int[][] myArray = Input();
    Console.WriteLine("Вихідний масив:");
    Print2(myArray);
    int[] rez = new int[myArray.Length];
    for (int i = 0; i < myArray.Length; ++i)
        rez[i] = Max(myArray[i]);
    Console.WriteLine("Новий масив:");
    Print1(rez);
}
}
```

Завдання до лабораторної роботи:

Порядок виконання роботи:

1. Клонувати репозиторій <https://classroom.github.com/a/oe3eQeLj>.
2. Написати C# програми, що реалізує задачі згідно з варіантом завдання.
Вихідні дані вводяться із клавіатури та генеруються випадком чином.
3. Розробити тести та порівняти з виконанням програму на мовою C#.
4. Підготувати звіт. Звіт наслати у мудл.

Варіанти завдань

Зауваження. Завдання з масивами вирішити двома способами, використовуючи одновимірний масив, а потім двовимірний. Розмірність масиву вводиться з клавіатури.

Завдання 1. Варіанти задач. Задано масив.

- 1.1. Замінити всі елементи, менші заданого числа, цим числом.
- 1.2. Замінити всі елементи, що потрапляють в інтервал, нулем.
- 1.3. Замінити всі від'ємні не кратні елементи, протилежними їм числами.
- 1.4. Всі елементи, менші заданого числа, збільшити в два рази.
- 1.5. Підрахувати середнє арифметичне елементів.
- 1.6. Підрахувати середнє арифметичне від'ємних елементів.
- 1.7. Підрахувати кількість непарних елементів.
- 1.8. Підрахувати суму елементів, що потрапляють в заданий інтервал.
- 1.9. Підрахувати суму елементів, кратних 9.

- 1.10. Підрахувати кількість елементів, що не потрапляють в заданий інтервал.
- 1.11. Підрахувати суму квадратів парних елементів.
- 1.12. Вивести на екран номери всіх елементів більших заданого числа.
- 1.13. Вивести на екран номери всіх непарних елементів.
- 1.14. Вивести на екран номери всіх елементів, які не діляться на 7.
- 1.15. Вивести на екран номери всіх елементів, які не діляться на 3 і 2.
- 1.16. Вивести на екран номери всіх елементів, що не потрапляють в заданий інтервал.
- 1.17. Визначити, чи є добуток елементів тризначним числом.
- 1.18. Визначити, чи є сума елементів двозначним числом.
- 1.19. Вивести на екран елементи з парними індексами (для двовимірного масиву - сума індексів повинна бути парною).
- 1.20. Вивести на екран додатні елементи з непарними індексами (для двовимірного масиву - перший індекс повинен бути непарним).

Зауваження. При вирішенні завдання використовувати одновимірний масив. Розмірність масиву вводиться з клавіатури.

Завдання 2. Варіанти задач. Дана послідовність з n дійсних чисел.

- 2.1. Вивести на екран номери всіх мінімальних елементів.
- 2.2. Замінити всі максимальні елементи нулями.
- 2.3. Замінити всі мінімальні елементи на протилежні.
- 2.4. Поміняти місцями максимальний елемент і перший.
- 2.5. Вивести на екран номери всіх елементів, які не збігаються з максимальним.
- 2.6. Знайти номер першого мінімального елемента.
- 2.7. Знайти номер останнього максимального елемента.
- 2.8. Підрахувати суму елементів, розташованих між максимальним і мінімальним елементами (мінімальний і максимальний елементи в масиві єдині). Якщо максимальний елемент зустрічається пізніше мінімального, то вивести повідомлення про це.
- 2.9. Знайти номер першого максимального елемента.
- 2.10. Знайти номер останнього мінімального елемента.
- 2.11. Підрахувати суму елементів, розташованих між першим і останнім максимальним мінімальними елементами. Якщо максимальний елемент зустрічається пізніше мінімального, то вивести повідомлення про це.

- 2.12. Поміняти місцями перший мінімальний і максимальний останній елементи.
- 2.13. Знайти максимум з від'ємних елементів.
- 2.14. Знайти мінімум з додатних елементів.
- 2.15. Знайти максимум з модулів елементів.
- 2.16. Знайти кількість пар сусідніх елементів, різниця між якими дорівнює заданому числу.
- 2.17. Підрахувати кількість елементів, значення яких більше значення попереднього елемента.
- 2.18. Підрахувати кількість елементів, значення яких більше значення наступного елемента.
- 2.19. Знайти кількість пар сусідніх елементів, в яких попередній елемент кратний наступному.
- 2.20. Знайти кількість пар сусідніх елементів, в яких попередній елемент менше наступного.

Зауваження. При вирішенні завдання використовувати двовимірний масив.

Завдання 3. Варіанти задач. Дано масив розміром $n \times n$, елементи якого цілі числа.

- 3.1. Підрахувати середнє арифметичне парних елементів, розташованих нижче головної діагоналі.
- 3.2. Підрахувати суму елементів, розташованих на побічній діагоналі.
- 3.3. Підрахувати середнє арифметичне ненульових елементів, розташованих над побічній діагоналлю.
- 3.4. Підрахувати середнє арифметичне елементів, розташованих під побічній діагоналлю.
- 3.5. Поміняти місцями стовпці за правилом: перший з останнім, другий з передостаннім і т.д.
- 3.6. Поміняти місцями дві середніх рядки, якщо кількість рядків парна, і першу з середньою рядком, якщо кількість рядків непарна.
- 3.7. Поміняти місцями два середніх стовпця, якщо кількість стовпців парна, і перший з середнім стовпцем, якщо кількість стовпців непарна.
- 3.8. Якщо кількість рядків у масиві парна, то поміняти рядки місцями за правилом: перший рядок з другим, третій - з четвертим і

т.д. Якщо кількість рядків у масиві непарна, то залишити масив без змін.

- 3.9. Якщо кількість стовпців у масиві парна, то поміняти стовпці місцями за правилом: перший стовпець з другим, третій - з четвертим і т.д. Якщо кількість стовпців у масиві непарна, то залишити масив без змін.

- 3.10. Обчислити A^n , n де - натуральне число.

$$\|A\| = \sum_i \max_j a_{i,j}.$$

- 3.11. Підрахувати норму матриці за формулою

$$\|A\| = \sum_j \max_i a_{i,j}.$$

- 3.12. Підрахувати норму матриці за формулою

- 3.13. Вивести елементи матриці в наступному порядку:

- 3.14. З'ясувати, чи є матриця симетричною відносно головної діагоналі.

- 3.15. Обчислити $A * X$, де A - двовимірна матриця, X - вектор.

Завдання 4. Варіанти задач. Дано східчастий масив з n рядків, у рядках по m_j ($j=1..n$) елементів.

- 4.1. Знайти мінімальний елемент в кожному стовпці і записати дані в новий масив.
- 4.2. Для кожного рядка підрахувати кількість додатних елементів і записати дані в новий масив.
- 4.3. Для кожного стовпця підрахувати суму від'ємних елементів і записати дані в новий масив.
- 4.4. Для кожного стовпця підрахувати суму парних додатних елементів і записати дані в новий масив.
- 4.5. Для кожного рядка підрахувати кількість елементів, більших заданого числа, і записати дані в новий масив.
- 4.6. Для кожного стовпця знайти перший додатний елемент і записати дані в новий масив.
- 4.7. Для кожного рядка знайти останній парний елемент і записати дані в новий масив.
- 4.8. Для кожного стовпця знайти номер останнього непарного елемента і записати дані в новий масив.
- 4.9. Для кожного рядка знайти номер першого від'ємного елемента і записати дані в новий масив.

- 4.10. Для кожного рядка знайти суму елементів з номерами від k_1 до k_2 і записати дані в новий масив.
- 4.11. Для кожного стовпця знайти добуток елементів з номерами від k_1 до k_2 і записати дані в новий масив.
- 4.12. Для кожного рядка підрахувати суму елементів, що не потрапляють в заданий інтервал, і записати дані в новий масив.
- 4.13. Підрахувати суму елементів кожного рядка і записати дані в новий масив. Знайти максимальний елемент нового масиву.
- 4.14. Парні стовпці таблиці замінити на вектор X .
- 4.15. Непарні рядки таблиці замінити на вектор X .

Контрольні питання

- 1. Перерахуйте способи опису масивів.
- 2. Чим відрізняється зберігання в пам'яті масивів з величин типу значення та типу посилання?
- 3. Чи є розмірність масиву частиною опису?
- 4. Чи може розмірність масиву описана змінної (а не сталою)?
- 5. Чи можна змінити розмірність масиву після виділення пам'яті під нього?
- 6. Як вид масивів використовуються у C#?
- 7. Що відбувається, якщо кількість ініціалізаторів масиву не відповідає заявленій розмірності?
- 8. Що відбувається при присвоюванні масивів?
- 9. Опишіть два-три методи впорядкування масивів.
- 10. Опишіть основні методи й властивості класу **System.Array**.
- 11. Які обмеження має оператор "**foreach**" у порівнянні з оператором **for**?